ԱՐԱՐԱՏ

ARARAD DAILY NEWSPAPER — Օրաթերթ — ارارات جريدة يومية سياسية

88-ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 61 (22298) | ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, 3 ՅՈՒՆԻՍ 2025 | (4 էջ)

ՖՈՒԹՊՈԼԱՅԻՆ ԶՈՀ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Եւրոպայի ակումբային ֆութպոլի կարեւորագոյն՝ Champions League-ի աւարտական մրցումը առանց միջադէպերու չանցաւ Փարիզի մէջ, թէեւ փարիզեան ակումբ PSG-ին էր որ իր պատմութեան մէջ առաջին անգամ ըլլալով տիտղոսին տիրացաւ Միւնիխի մէջ: Ֆրանսական ոստիկանութիւնը յայտարարեց, թէ Փարիզի մէջ տեղի ունեցած բազմաթիւ օրինախախտումներու պատճառով տեղի ունեցած է բախում ֆութպոլային խուլիկաններու եւ ոստիկանութեան միջեւ՝ պատճառելով քաղաքացիի մը մահը եւ երկու ծանր վիրաւոր՝ ոստիկանութեան շարքերէն:

ՎԵՐԱԿԱՌՈՒՑՈՒՄԻՆ ԳԻՆԸ 7-14 ՄԻԼԻԱՌ ՏՈԼԱՐ

Վարչապետ Նաուաֆ Սալամ յայտնեց, որ իր դռները միշտ բաց են Հզպալլային դիմաց, պատրաստակամութիւն յայտնելով փոխադարձելու «Հաւատարմութիւն Դիմադրութեան» խմբակցութեան նախագահ երեսփոխան Մոհամմատ Ռաաթի բարեկամութիւնը: Խորհրդարանի նախագահ Նեպիհ Պըրրիի հետ տեսակցութեան ընթացքին Սալամ կառավարութեան յանձնառութիւնը յայտնեց վերակառուցելու վերջին պատերազմին պատճառով կործանուածը: Ըստ վարչապետին, վերակառուցումի համար անհրաժեշտ է առնուազն 7 միլիառ տոլար, մինչ Միջազգային դրամատունը կը խօսի 14 միլիառի մասին: «Ուաշինկթընի մէջ գումարուած ժողովին փորձեցինք այդ դրամատունէն ապահովել 250 միլիոն տոլար եւ յաջողեցանք, մինչ ֆրնասացիներն ալ յատկացուցին 75 միլիոն տոլար», ըսաւ Սալամ, կառչածութիւն յայտնելով կառավարութեան աշխատանքային ծրագրին՝ ներառեալ Լիբանանի ամբողջ տարածքին պետութեան հեղինակութեան ամրապնդումը, զէնքի հարցի լուծումը եւ Թայէֆի համաձայնութեան ամբողջական գործադրութիւնը: Վարչապետին կարծիքով, խորհրդարանի նախագահը որեւէ վերապահութիւն չունի բարեկարգումներու ծրագրին առնչութեամբ:

Ելեւմուտքի նախարար Եասին Ժապէր հաւաստիացուց, որ բնականոն յարաբերութիւնը կը վերականգնուի վարչապետին հետ եւ կառավարութիւնը կ'ակնկալէ արտերկրէն ստանալ մէկ միլիառ տոլարի օգնութիւն:

ԻՐԱՔԻ ՀԵՏ ՇԱՏ ԾՐԱԳՐԵՐ

Հանրապետութեան նախագահ Ժոզէֆ Աուն յայտնեց, թէ Լիբանանի եւ Իրաքի միջեւ մշակուած են բազմաթիւ ծրագրեր,

որոնցմէ պիտի օգտուին երկու երկիրները: Իրաքի նախագահը իր կարգին պատրաստակամութիւն յայտնեց բոլոր ոլորտներուն մէջ համագործակցելու Լիբանանի հետ եւ համակարգելու տարածաշրջանային եւ միջազգային թղթածրարներուն վերաբերեալ երկու կողմերուն կեցուածքները: Իսկ Իրաքի վարչապետը Աունին հետ տեսակցութեան ընթացքին յայտնեց, թէ Պաղտատ կը զօրակցի Լիբանանի ներքաղաքական համաձայնութեան եւ խստիւ կը դատապարտէ Լիբանանի նպատմամբ իսրայէլեան ոտնձգութիւնները:

ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՅԱՒԵԼԵԱԼ ՀԱՐՈՒԱԾՆԵՐ

Հարաւային Լիբանանի եւ Պեքայի զանազան շրջաններու ուղղութեամբ իսրայէլեան դիպուկ հարուածները մաս կը կազմեն երկրի առօրեային: Առողջապահութեան նախարարութիւնը երէկ յայտարարեց, թէ մարդ մը զոհուած է սահմանային Պընթ Ժպէյլ գաւառին մէջ ինքնաշարժի մը ուղղութեամբ անօդաչու սարքերու արձակած հրթիռներէն: Իսրայէլեան բանակի բանբեր Աւիխայ Ատրահի իր կարգին յայտնեց, թէ ահաբեկած են Հզպալլայի հրետանային ուժերու պատասխանատուներէն մէկը:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ԶԷՆՔԸ ԼՈՒՍԱՐՁԱԿԻ ՏԱԿ

Պաղեստինեան Ֆաթահ շարժումի լիբանանեան ճիւղի պատասխանատուներէն Ապու Իյատ Շաալան ժխտեց Լիբա-

նանի պաղեստինեան գաղթականները ապազինելու քննարկումներուն հարցով Ֆաթահի մէջ տարակարծութիւններու առկայութիւնը: Անոր խօսքով, իրենք յանձնառու կը մնան նախագահ Մահմուտ Ապպասի Լիբանան կատարած այցելութեան ընթացքին գոյացած համաձայնութեան յօդուածներու գործադրութեան եւ ընդարձակ ժողով մը պիտի գումարեն 15 Յունիսին, նախքան գաղթականներուն ապազինումի հոլովոյթին սկիզբը՝ 16 Յունիսին: Նշենք, որ նախագահ Ժոզէֆ Աուն յայտնած էր, թէ նախ պիտի յանձնուին Պէյրութի մերձակայ գաղթականներուն զէնքերը:

ՎԱՍՏԱԿԱՇԱՏ ՊԱՐՈՒՍՈՅՑ ԱՍԱՏՈՒՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ՄԷՋ

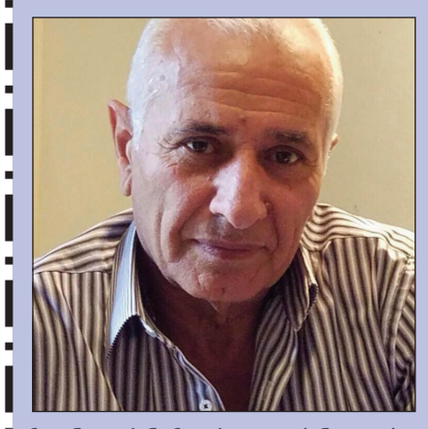

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան վարչութիւնը ուրախութեամբ կը տեղեկացնէ, թէ Հայաստանէն Պէյրութ ժամանած է հայկական պարարուեստի վաստակաշատ վարպետ՝ պարոն Ասատուր Կարապետեան, որ պիտի միանայ Միութեան պարախումբին եւ իր հարուստ փորձառութեամբ նորովի պիտի ներշնչէ համայնքային մշակութային գործունէութեան:

Ասատուր Կարապետեան Հայաստանի Պարի Պետական Անսամպլի երկարամեայ եւ նուիրեալ ղեկավարն է: 2007-2023 տարիներուն եղած է անսամպլի գլխաւոր պարուսոյցը. ժամանակաշրջան մը, երբ պարախումբը հասաւ նոր մակարդակի՝ ներգրաւուելով նաեւ Ժողովրդական երաժշտութեան եւ Պարի ազգային կեդրոնի կազմին մէջ: Իր ղեկավարութեամբ անսամպլը ունեցաւ բազում բեմադրութիւններ, միջազգային շրջագայութիւններ եւ ազգային պարային ժառանգութեան արժեւորում:

Անոր մասնագիտական ճամբան սկսած է իբրեւ նուիրեալ պարող եւ հետզհետէ վերածուած է ուսուցանող վարպետի, որ կարեւոր դեր ունեցած է հայ գեղարուեստական պարի սերունդներու կազմաւորման մէջ: Ղեկավարած է նաեւ ու համագործակցած՝ Փարիզի «Նաւասարդ», Պէյրութի «Արեգ», Պուտաբեշտի պարի անսամպլներու եւ այլ համոյթներու հետ՝ իր պարերուն միջոցով վերարտադրելով հայու ոգին, շարժումը եւ ինքնութիւնը:

Այսօր, հայրենիքէն դուրս, սակայն հայութեան սրտին մէջ, պարոն Կարապետեան կը գտնուի Պէյրութ եւ պատրաստ է իր գործօն մասնակցութիւնը բերելու Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան պարախումբի աշխատանքներուն: Անոր ներկայութիւնը վստահաբար նոր աւիւն պիտի ներշնչէ երիտասարդ պարողներուն, խթանէ խմբային աշխատունակութիւնը եւ հարստացնէ կատարողական որակը:

«Արեգ» պարախումբին վարչական կազմը, խմբակից անդամ-անդամուհիները, ինչպէս նաեւ Ն.Ս.Մ.Միութեան բազմաթիւ համակիրներ ջերմ ու մեծ հաւատքով կը դիմաւորեն այս փայլուն արուեստագէտը, համոզումով որ անոր առաջնորդութեամբ կեանքի պիտի կոչուին նոր բեմադրութիւններ եւ պիտի զարթնին մոռցուած պարեր:

Բարի գալուստ կը մաղթենք պարոն Ասատուր Կարապետեանին եւ արդիւնաւէտ, ոգեւորիչ ստեղծագործական տարեշրջան մը՝ ի սպաս սփիւռքեան հայ մշակոյթի շարունակական զարթօնքին:

ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՆԱԽԱԴԷՊ ՀԱՐՈՒԱԾ

Ուքրանիոյ դէմ Ռուսիոյ պատերազմը երէկ ականատես դարձաւ անակնկալ եւ աննախադէպ զարգացումներու, որոնք կրնան առաջնորդել յաւելեալ մագլցումի, կործանումի եւ զոհերու: Պատերազմի սկիզբէն ի վեր գուցէ մեծագոյն եւ ամենէն յաջող յարձակումով, ուքրանական հետախուզական ծառայութիւնները աւելի քան 110 թռչող սարքով ռուսական օդային խարիսխներ հարուածեցին Ուքրանիոյ հետ սահմանային գօտիէն: Ուքրանական լարուած անօդաչուներուն ալիքը հասաւ մինչեւ Սիպերիոյ շրջանին մէջ գործող զինուորական ռազմակայանները, ուր կործանեցին օդակայաններուն մէջ կայանուած քանի մը տասնեակ կործանիչներ՝ ներառեալ Ռուսիոյ ռազմավարական հեռահար «Անթոնով» եւ «Թուփոլեւ» տիպի ռազմական օդանաւեր, որոնք հրկիզուեցան առանց օդ իսկ բարձրանալու: Ռուսիոյ Պաշտպանութեան նախարարութիւնը իր կարգին յայտարարեց ուքրանական սարքերով յարձակում մը ձախողութեան մատնելու մասին:

Զինուորական մագլցումին զուգահեռ, Թուրքիոյ իշխանութիւններուն միջնորդութեամբ, երէկ Իսթանպուլի մէջ կազմակերպուեցաւ ռուս-ուքրանական բանակցային նիստ, որ տեւեց աւելի քան ժամ մը, սակայն աւարտին որեւէ պաշտօնական յայտարարութիւն չհրապարակուեցաւ: Թուրքիոյ Արտաքին գործերու նախարարութիւնը յայտարարեց միայն, որ «նիստին ընթացքը վատ չէ եղած»:

Կը քննարկուին նաեւ Իրանի հարցով բանակցութիւններու հոլովոյթը շարունակելու հնարաւորութիւնները: Իրանցի բարձրաստիճան դիւանագէտ մը «Ռոյթըրզ» գործակալութեան յայտնեց, որ Թեհրան կը մտադրէ մերժել լուծումի ամերիկեան առաջարկները, որովհետեւ կ'անտեսեն Իրանի շահերը, ուստի անգործադրելի են: Իրանի Արտաքին գործերու նախարարութիւնը ահազանգեց, թէ կարելի պիտի չըլլայ համաձայնիլ, եթէ Արեւմուտքին նպատակն է Իրանը զրկել հիւլէական խաղաղ ուժանիւթէն օգտուելու հնարաւորութենէն:

ՕՏԱՐԱԶԳԻ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ՍՈՒՐԻՈՅ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ

«Ռոյթըրզ» լրատու գործակալութիւնը հաղորդեց, թէ Սուրիոյ զինուած ուժերը վերականգնելու հարցով իշխանութիւններուն մշակած ծրագիրը կը ներառէ օտարազգի զինեալներ ներգրաւելու հնարաւորութիւն: Ըստ գործակալութեան, սուրիացի զինուորական պատասխանատուներ կ'ակնկալեն, որ շուրջ 3500 ույկուր զինեալներ միանան սուրիական բանակին եւ մաս կազմեն անոր վերջերս կազմուած խառն ջոկատին, որ պիտի ընդգրկէ զանազան ազգութիւններու ներկայացուցիչներ: Նշենք, որ ույկուրները Չինաստանի հիւսիսարեւմտեան շրջանին մէջ բնակող մահմետականներ են, որոնց հետ Փեքինի կեդրոնական կառավարութիւնը յաճախ մղած է ծանր մարտեր: Ույկուր զինեալներ մասնակցած էին նաեւ Սուրիոյ պատերազմին՝ ծարայեղական զինեալներու խումբերուն ընկերակցութեամբ:

Մարդկային իրաւունքներու սուրիական դիտարանը հաղորդեց, թէ ամերիկեան ուժերը արագօրէն սկսած են հեռանալ արեւելեան Տէր Զօր գաւառին մէջ գործող զինուորական երկու խարիսխէ, որոնք կը գտնուին «Սուրիոյ ժողովրդավարական ուժեր» քրտական ուժերու աշխուժութեան գօտիին մէջ:

ԱՆՁՆԱԹՈՒՂԹԸ ԿԵՂԾԱԾ ԹՈՒՐՔԻ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Լիբանանի Պետական անվտանգութեան ծառայութիւնը յայտարարեց, թէ յատուկ գործողութեամբ մը Պէյրութի Քորայթէմ թաղամասին մէջ յաջողած է ձերբակալել թուրք քաղաքացի մը, որ երկիր մուտք գործած էր լիբանանեան

կեղծ անձնաթուղթ գործածելով: Հետաքննութեամբ ի յայտ եկած է, թէ ձերբակալուած թուրքը Լիբանանի մէջ անցեալին գործած է ոճիրներ եւ օրինախախտումներ, որոնց լոյսին տակ արգիլուած է անոր Լիբանան մուտքը: Ան սակայն Թուրքիա վերադառնալով փոխած է ազգանունը եւ կեղծ անձնաթուղթով դարձեալ մուտք գործած է Լիբանան:

ԱՆԴ, ՀԱՆԴ ԵՒ ԱՆԴԱՍՏԱՆ

«**Հանդ**» բառին հանդիպա՞ծ էք երբեւիցէ ձեր ընթերցումներուն ընթացքին:

Համաստեղ, Մնձուրի, Բակունց կամ Գալշոյեան իրենց գիւղագրութիւններուն մէջ առատօրէն կը գործածէին այս բառը, որ կը նշանակէ **դաշտ, արտ, մշակելի հող, արօտավայր**:

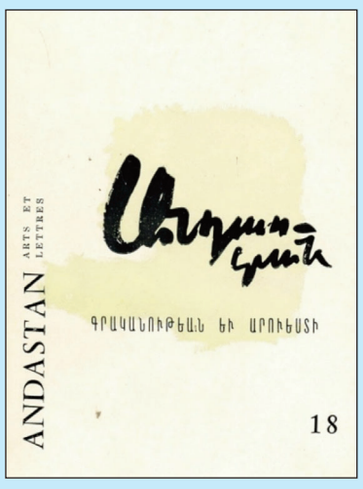

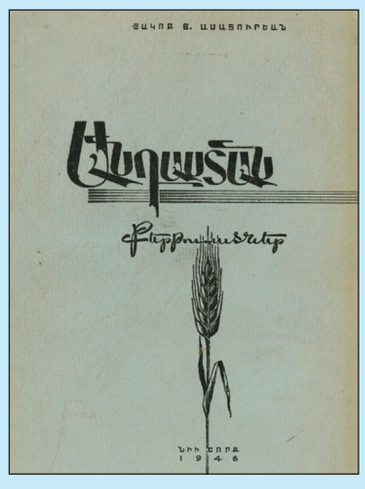

«Գիւղացիները ամբողջ ընտանիքով կ՚աշխատին հանդերուն մէջ», կը գրեն մեր գիւղագիրները իրենց նկարագրական էջերուն մէջ: Կամ, եկէ՛ք յիշենք արեւելահայ սիրուած մանկագիր Ղազարոս Աղայեանի նշանաւոր «**Ճախարակ**» ոտանաւորը, որուն մէջ այդ նախնական ու խեղճուկ գործիքը բանաստեղծին համար դարձած էր աղքատութեան ու չքաւորութեան դէմ պայքարելու խորհրդանիշ մը: Հո՛ս եւս գործածուած է «հանդ»-ը.

Մանի՛ր, մանի՛ր, իմ ճախարակ,
Մանի՛ր սիպտակ փաթիլներ,
Մանի՛ր թելեր հաստ ու բարակ,
Որ ես հոգամ իմ ցաւեր:

Տիգրանիկս գուլպայ չունի,
ՀԱՆԴ է գնում ոտաբաց,
Գաբրիէլս չուխա չունի,
Միշտ անում է սուգ ու լաց:

(Շարունակութիւնը տեսնել էջ 2)

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՍԱՐԿԱՒԱԳՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ՄԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՇՆՈՐՀԱՀԱՆԴԷՍ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

Հինգշաբթի, 29 Մայիսի յետմիջօրէին, Երեւանի Աւետիք Իսահակեանի տուն-թանգարանի սրահին մէջ, տեղի ունեցաւ գիրքի շնորհահանդէս, մտաւորականներու ընտրանիի մը ներկայութեամբ: Մենագրութեան հեղինակն է դոկտ. Աբէլ քհնյ. Մանուկեան: Գիրքը նախապէս լոյս տեսած էր արեւմտահայերէնով, իսկ այս անգամ՝ արեւելահայ տարբերակով, որուն վերածման աշխատանքը կատարած է Արեւիկ Արապեան: Հատորը միաժամանակ թարգմանուած է անգլերէնի: Գիրքը լոյս տեսած է 2023-ին:

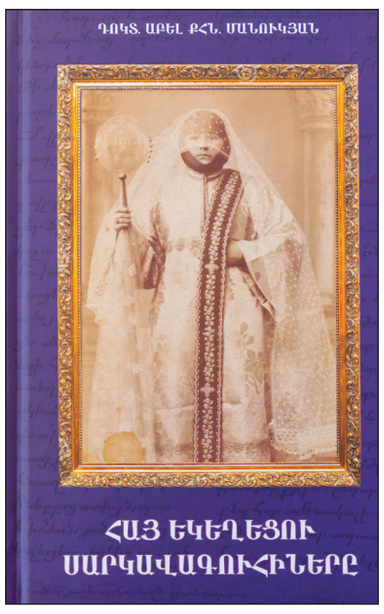

Ձեռնարկին բացման խօսքը կատարեց եւ այնուհետեւ հանդիսավարութիւնը վարեց Արմինէ Մելքոնեան, որ համառօտակի անդրադարձաւ սոյն աշխատութեան կարեւորութեան եւ բովանդակութեան: Ան անդրադարձաւ հեղինակին կենսագրական գիծերուն, ուսումնառութեան՝ Վիեննայի մէջ, հոգեւորականի պաշտօններուն, գիտական կոչումներուն, հեղինակած գիրքերուն, անոր հետաքրքրութեան ոլորտներուն եւ այլն: Ապա, մենագրութեան գիտական վերլուծութիւնը ներկայացուց Արուսեակ Թամրազեան, ընդգծելով աշխատութեան ծանրակշիռ բնոյթը, նիւթին մշակման գիտականութիւնը, աղբիւրագիտական վաւերականութիւնը. ան կարգ մը հատուածներ ընթերցելով, շօշափելի կերպով հաստատեց՝ թէ մենագրութեան հեղինակը կատարած է պրպտողական երկար ու բարեխիղճ աշխատանք, լուսարձակի տակ առած է հայ մատենագրութեան, կանոններու ու օրէնքներու մանրամասն կէտերը եւ ընդգծած հայ սարկաւագուհիներու, միանձնուհիներու, եկեղեցւոյ ծառայողներու անուրանալի իրողութիւնն ու ներդրումը: Սոյն նիւթին աստուածաբանական քննարկումը կատարեց աստուածաբան, դասախօս Յարութիւն Յարութիւնեան, որ կրօնականներու եւ փիլիսոփաներու խօսքերէն մէջբերելով, կեդրոնացաւ իգական սեռին ունեցած դերին ու առաքելութեան՝ քրիստոնէական մօտեցումով: Ան ընդգծեց, որ հին ժամանակներուն եւ յատկապէս յունական դիցաբանութեան մէջ չաստուածները մեծ մասամբ կիներ էին: Կանանց աստուածացումը կու գայ դարերէն եւ Մարիամ ինքնաբերաբար շարունակութիւնն է անոնց: Ան իր ակնածանքը յայտնելով գիրքի հեղինակին եւ արծարծած նիւթին շուրջ, հետաքրքրական տեղեկութիւններ փոխանցեց կանանց կրօնականութեան, եկեղեցւոյ գործերուն մէջ կանանց օգտակար մասնակցութեան, եկեղեցւոյ պատմական դէմքերու կարծիքներուն շուրջ: Իր սրտի եւ երախտագիտութեան խօսքը կարճառօտ փոխանցեց Մատենադարանի վաստակաշատ դասախօս, աստուածաբան, հեղինակ Էռնա Շիրինեան:

Այնուհետեւ եզրափակիչ խօսքը փոխանցեց Տէր Աբէլ քհնյ. Մանուկեան, նշելով որ այս զգայուն նիւթը տասնեակ տարիներէ ի վեր եղած է իր հետաքրքրութեան եւ ուսումնասիրութեան նիւթը: Պատմական փաստերու յիշատակումով հաստատեց, թէ սարկաւագուհիներ, միանձնուհիներ գործօն դեր ունեցած են հայ եկեղեցիէն ներս, ունեցած հոգեւոր եւ հանրային ծառայութիւններ, նշելով օրինակ Սանդուխտ իշխանուհիին պարագան: Ան դիտել տուաւ, որ Հայաստանի մէջ քրիստոնէութեան տարածման մէջ եթէ Գրիգոր Լուսաւորիչ եղած է գլխաւոր անհատականութիւնը, ապա նոյնքան մեծ առաքելութիւն ունեցան Հռիփսիմեանց եւ Գայանեանց կոյսերը, որոնց նահատակութեան հետեւանքով լայն ժողովրդականութիւն գտաւ եւ հաւատացեալներու մեծ բազմութիւն հետեւեցաւ նոր կրօնքին, վկայ՝ անոնց նուիրուած նախ վկայարանները եւ ապա վանքերը: Ան նշեց կարգ մը վայրեր, ուր քրիստոնեայ կանայք եւ իգական սեռի նուիրեալներ հանրօգուտ մեծ ծառայութիւններով գրաւած են ուշադրութիւնը հայութեան՝ ինչպէս Կ. Պոլիս, Նոր Ջուղա, Թիֆլիս: Ան կարգ մը աստուածաբան հայրերու կարծիքները մէջբերելով հաստատեց, թէ այս նիւթը եղած է վիճայարոյց եւ շատ հայրեր ընդդիմացած են կանանց ներկայութեան եկեղեցիէն ներս: Ի հարկէ, ան դիտել տուաւ Մարիամ Աստուածածնի պարագան, Մարիամներու ներկայութիւնը Քրիստոսի կեանքին մէջ, կանանց խիզախութիւնը Քրիստոսի գերեզման այցելելու, երբ փախած էին տղամարդ աշակերտները անոր: Ապա՝ անդրադառնալով այսօրուան կացութեան, նշեց թէ վերջերս Թեհրանի թեմէն ներս ունեցած ենք սարկաւագուհի: Որմէ ետք դիտել տուաւ, որ պէտք է մօտենալ ժամանակակից մտածողութեամբ, կանանց ներգրաւել եկեղեցիէն ներս, վստահիլ եւ քաջալերել զանոնք, ապա թէ ոչ կրնան հեռանալ հայ եկեղեցւոյ շրջածիրէն եւ դառնալ աղանդաւորներու հետեւորդներ, ինչ որ ազգային իմաստով անբաղձալի է: Ան որոշ մանրամասնութիւններ եւս փոխանցեց մենագրութեան եւ անոր այժմէականութեան շուրջ: Նշենք, թէ Տէր Աբէլ այս հայրենական այցելութեան, Երեւանի Մեսրոպ Մաշտոցի անուան Մատենադարանին նուիրած է պատմական լուսանկար մը հայ սարկաւագուհի մը ներկայացնող, որուն համար Մատենադարանի աշխատակիցները շնորհակալութիւն յայտնեցին այս մշակութանուէր քայլին համար:

Խօսքերէն ետք, հեղինակը նորատիպ հատորը մակագրեց ներկաներուն համար: Որմէ ետք տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՏՈՔԹ. ՎԱՐՈՒԺ ԱԼԹԸՓԱՐՄԱՔԵԱՆ ՅԱՒԵԼԵԱԼ ԼՈՅՍ ԵՒ ՅՈՅՍ ԿԸ ՍՓՌԷ ՀԲԸՄ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԿԱՌՈՅՑՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

Ամերիկահայ հանրածանօթ բժիշկ եւ հասարակական գործիչ, «Գլարա Մարկոսեան» հիմնադրամի տնօրէն, ՀԲԸՄ-ի Յովակիմեան-Մանուկեան վարժարանի շրջանաւարտ՝ տոքթ. Վարուժ Ալթըփարմաքեան, Ուրբաթ, 23 Մայիս 2025-ին, այցելեց ՀԲԸՄ-ի Ահրամճեան բժշկական կեդրոն, շրջեցաւ բոլոր բաժինները եւ իր գոհունակութիւնը յայտնեց այնտեղ մատուցուող մարդասիրական հոգատարութեան համար: Կեդրոնին տնօրէն տիար Համբիկ Մարտիրոսեան հանդէս եկաւ սպառիչ բացատրութեամբ եւ շնորհակալական խօսքով, նաեւ յուշանուէր յանձնեց տոքթ. Ալթըփարմաքեանին:

Շաբաթ, 24 Մայիս 2025-ին, տոքթ. Ալթըփարմաքեան ՀԲԸՄ-ի Տեմիրճեան կեդրոնին մէջ այցելեց հայոց լեզուի շաբաթօրեայ դպրոցը, ՀԵԸ-ի կեդրոնական գրասենեակը, մարզասրահը, թէիքուանտոյի ու պասքէթպոլի մարզումներու եւ գեղանկարչութեան դասերու սրահներն ու դասարանները, ապա ՀԲԸՄ-ՀԵԸ Անդրանիկ Անթիլիասի սկաուտական սենեակները, որոնք բարեկարգուած են «Գլարա Մարկոսեան» հիմնադրամին աջակցութեամբ: Մատուցուեցաւ ճաշ, ներկայութեամբ ՀԲԸՄ Լիբանանի Շրջանակային յանձնաժողովին անդամ տիար Արթօ Գունտաքճեանին, ՀԵԸ Անդրանիկ Անթիլիաս Գործադիր մարմինէն անդամներու՝ գլխաւորութեամբ ատենապետուհի տիկ. Թալին Ճէպէճեան-Ինգնատոսեանին ու սկաուտական խմբապետութեան: Նախքան ակումբէն մեկնիլը, տոքթ. Ալթըփարմաքեան եւ հիւրերը զրուցեցին իրենց շաբաթական հաւաքին համար ժամանած սկաուտներուն հետ, մինչ ընդհանուր խմբապետ Յովիկ Փոլաճեան հիւր բժիշկը պատուեց սկաուտական փողկապով մը՝ որպէս խորհրդանիշ ծառայասիրութեան, նուիրումի եւ վեհանձնութեան:

Տոքթ. Ալթըփարմաքեանին ու ընկերակիցներուն յաջորդ կանգառը ՀԲԸՄ-ի Համայնքային կեդրոնն էր (Նազարեան-Մովսէսեան համալիր), ուր անոնց ողջունեցին ՀԲԸՄ-ՀԵԸ Անդրանիկ-Սեւանի Գործադիր մարմինի անդամները, գլխաւորութեամբ ատենապետ տիար Նշան Ղորղորեանի եւ Ծնողաց, Սկաուտական, Ընկերային եւ Շրջանաւարտից վարչութիւններու անդամներուն: Տոքթ. Ալթըփարմաքեան ապա առաջնորդուեցաւ դէպի վարչական եւ սկաուտական սենեակները, որոնք անցնող տարուան ընթացքին վերանորոգած եւ յարդարած է «Գլարա Մարկոսեան» հիմնադրամը: Գործադիր մարմինի փոխատենապետ եւ Ծնողաց վարչութեան ատենապետուհի տիկ. Օսան Առաքելեան արտասանեց ողջոյնի խօսք մը ու շեշտեց. «Դուք լաւագոյն օրինակ էք, որ իրապէս կարելի է ըլլալ թէ՛ յաջողակ մասնագէտ, թէ՛ ծառայասէր հայորդի»: Տոքթ. Ալթըփարմաքեան այցելութիւնը եզրափակեց խոստանալով միշտ հնարաւորինս օգտակար հանդիսանալ սկաուտական շարժումներուն:

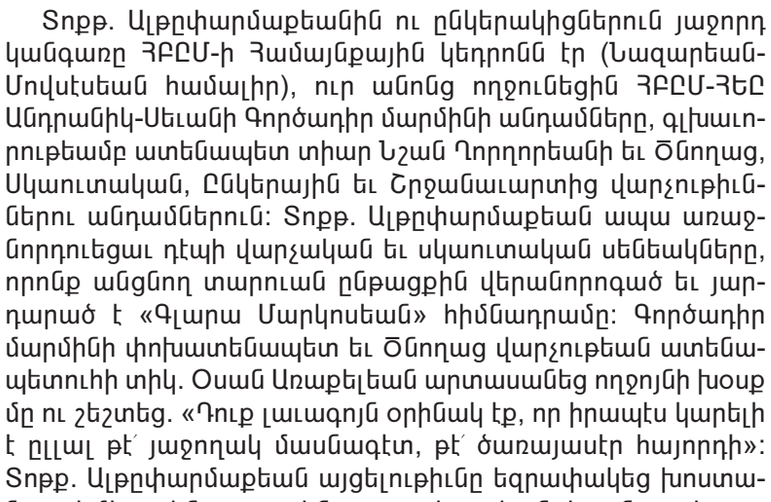

Երկուշաբթի, 26 Մայիս 2025-ի առաւօտեան Լիբանանի եւ ՀԲԸՄ-ի փոքրիկ դրօշներ բռնած ՀԲԸՄ-ի վարժարաններու աշակերտները հաւաքուեցան դպրոցին գլխաւոր դարպասին մօտ՝ հիւրընկալելու հեռաւոր ափերէն ժամանած, իրենց համար տակաւին անծանօթ ազգային գործիչը, որուն շնորհիւ իրենք Լիբանանի «մութ» տարիներուն բախտաւորուեցան լուսաւոր վարժարանով մը: Հանդիսասրահին մէջ, աշակերտ-

Շարունակութիւնը տեսնել էջ 3

ԱՆԴ, ՀԱՆԴ ԵՒ ԱՆԴԱՍՏԱՆ

(Շարունակուած էջ 1-էն)

Եթէ քիչ մը աւելի հետազօտենք մեր քաղցրիկ լեզուն, պիտի իմանանք որ «**հանդ**»-ին նախնական բուն արմատն ալ «**անդ**»-ն է: Այո՛, ԱՆԴ, որ նմանապէս կը նշանակէ արտ, դաշտ, մշակելի հող: «**Անդապահ**» (դաշտի պահակ) բառը հոսկէ կու գայ: Հոսկէ է նաեւ մեր պապերուն կողմէ շինուած շատ գեղեցիկ բառ մը՝ ԱՆԴԱՍՏԱՆ-ը, որ կը նշանակէ ընդարձակ դաշտ, դաշտագետին:

Այս բառը, ինքնին, սիրուն է ու բարեհունչ: Ճիշդ այդ պատճառով ալ անիկա մեր մշակութային կամ տոհմիկ ապրումներուն մէջ պահած է ու կը պահէ իւրայատուկ քաշողականութիւն մը:

Ամերիկահայ գրող Յակոբ Ասատուրեանի բանաստեղծութիւններու երախայրիքը կը կոչուէր «**Անդաստան**» (1946, Պոսթըն): Այս միեւնոյն անունով՝ գրականութեան ու արուեստի նուիրուած որակաւոր պարբերական մը հրատարակուած էր Փարիզ, 1952-1969, բանաստեղծ ու տպարանատէր Բիւզանդ Թօփալեանի անձնական ճիգերով ու խմբագրութեամբ: Անդին, Հալէպի մէջ ալ, դա՛րձեալ նոյն անունով, հայերէնի 6 հատորանի դասագիրք մը պատրաստուած էր Յակոբ Չոլաքեանի կողմէ ու հրատարակուած, ժամանակ մը առաջ (2009-2014):

Անդաստանը իր փառաւոր տեղն ունի նաեւ մեր կրօնական գրականութեան ու ծէսերուն մէջ: Արդարեւ, Անդաստանը դաշտի, հողի ու սերմնցուի հանդիսաւոր օրհնութիւնն է, որ հայկական մեր եկեղեցիները կը կատարեն տարին քանի մը անգամ, մասնաւորաբար՝ Խաչվերացի տօնին: Մեր նահատակ բանաստեղծը՝ Դանիէլ Վարուժան, հաւանաբար ներշնչուելով Անդաստանի եկեղեցական իմաստալից ծիսակատարութենէն, նոյն վերնագրով գրի առած է գոհարանման բանաստեղծութիւն մը, ուր ի՛նք եւս կ՛օրհնէ աշխարհի չորս ծագերը՝ խաղաղութեան ու բերրիութեան սքանչելի մաղթանքներով.

Արեւելեան կողմն աշխարհի
Խաղաղութի՞ւն թող ըլլայ...
Ո՞չ արիւններ, քրտինք հոսին
Լայն երակին մէջ ակօսին.
Ու երբ հնչէ կոչնակն ամէն գիւղակի՝
Օրհներգութ՞իւն թող ըլլայ:

Հարաւային կողմն աշխարհի
Պտղաբերում թող ըլլայ...
Ծաղկի՞ մեղրը փեթակներուն,
Յորդի գինին բաժակներուն.
Ու երբ թխեն հարսերը հացը բարի՝
Սիրերգութի՞ւն թող ըլլայ:

«**Անդ**»-ը երկրորդ իմաստ մըն ալ ունի: Անիկա կը նշանակէ «**այնտեղ, հոն**»: Եւ այս բառը զուգահեռ կ՛ընթանայ «**աստ**»-ին հետ, որ իր կարգին՝ կը նշանակէ «**այստեղ, հոս**»: Աստ ու անդ:

Բանաստէղներ կամ գրականագէտներ իրենց աշխատասիրութիւններուն մէջ երբ քաղուածք մը կատարեն տպագրեալ որոշ աղբիւրէ մը՝ պարտին նշել զայն անունով ու էջաթիւով: Սակայն աւելի ետք, քիչ անդին, երբ հարկադրուին կրկին (երկիցս, երիցս կամ աւելի անգամներ) մատնանշել նոյն աղբիւրը, այս անգամ կը բաւարարուին «**տե՛ս անդ**» գրելով, այսինքն՝ մեզ կը յղեն դէպի այնտեղ, դէպի այն աղբիւրը, որ անգամ մը նշած էին նախապէս:

Ունինք «**աստանդական**» բարդածանց (աստ + անդ + ական) բառը, որ կը նշանակէ «**հոս ու հոն թափառող**»: Նախաեղեռնեան մեր գրագէտներէն շատեր այդպէ՛ս էին՝ աստանդական: Անոնք ակամայ կը հեռանային իրենց ծննդավայրէն ու հարազատ միջավայրէն, սա քաղաքին կամ նա երկրին մէջ ժամանակաւոր աշխատանքի մը կը ձեռնարկէին՝ մերթ իբրեւ ուսուցիչ, իբրեւ տնօրէն վարժարանի մը կամ իբրեւ խմբագիր լրագրի մը...: Զարդարեան, Արփիարեան, Օտեան այդպէս չէի՞ն...: Այս վերջինը իր աստանդական կեանքը հիանալիօրէն նկարագրած է «**Տասներկու տարի Պոլսէն դուրս**» խորագիրը կրող յուշագրութեան մը մէջ:

«Աստ»-ն ու «անդ»-ը, ինքնաբերաբար, մեզի կը թելադրեն ուրիշ ազգական բառեր ալ: Զորօրինակ, ԱՅՍՐ եւ ԱՆԴՐ կցորդ բառերը: Առաջինը կը նշանակէ «դէպի այս կողմ», երկրորդը՝ «դէպի այդ կողմ»: Պատմագրական գիրքի մը մէջ կը կարդանք.

- **Անդրկովկասի երեք երկիրները՝ Հայաստան, Վրաստան ու Ատրպէյճան, իրերայաջորդ կերպով իրենց անկախութիւնը հռչակեցին 1918 Մայիսին**:

Նոյն ձեւով կազմուած են **Այսրյորդանան, Անդրատլանտեան, անդրմանիշակագոյն** (ճառագայթներ), **անդրսահմանային, անդրշիրիմեան** (գերեզմանէն անդին) բառերը:

Լ. Շ.

«ՆԵՂՈՍԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՕՆԹԱՐԻՕ ԼԻՃ»՝ ԻՒՐԱՅԱՏՈՒԿ ՅՈՒՇԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

ՇԱՔԷ ՄԱՆԿԱՍԱՐԵԱՆ

Հրատ Բոլատեանի «Նեղոսէն մինչեւ Օնթարիօ լիճ» անգլիատառ գիրքը հետաքրքական եւ իւրայատուկ յուշագրութիւն մըն է՝ տասնամեակներու հանրային ծառայութեան եւ ազգային ինքնութեան պահպանման նուիրուած աշխատանքներու մասին, որ թարգմանեցի հայերէնի եւ զայն ներկայացուցի հայ ընթերցողին «Տարբերակ21» հարթակին միջոցով:

«Նեղոսէն մինչեւ Օնթարիօ լիճ» խորապէս անձնական եւ մտորումներով լեցուն ինքնակենսագրութիւն մըն է, ուր Հրատ Բոլատեան կը պատմէ իր կեանքին մասին՝ որպէս Եգիպտոս ծնած հայ մը, որ 1966-ին կը գաղթէ Գանատա: Գիրքին առաջին բաժնով, Բոլատեան կը ներկայացնէ իր յուշերը գրի առնելու դրդապատճառները, որոնք չեն բխիր փառասիրութենէ, այլ՝ ցանկութենէ մը վաւերագրելու իր լուռ եւ իմաստալից ծառայութիւնը՝ նուիրուած Հայ դատին ու սփիւռքահայութեան:

Յուշագրութիւնը կը յատկանշուի համեստութեամբ եւ ինքնութեան ամուր զգացողութեամբ: Բոլատեանի խորհրդածութիւնները յաճախ կը շեշտեն, որ իր ներդրումը, թէեւ իր աչքով համեստ, մաս կը կազմէ աւելի ընդարձակ մշակութային եւ պատմական հոլովոյթի մը, որ կ'առաջնորդուի համայնքին հանդէպ պատասխանատուութեան զգացումով:

Անոր պատասխանատուութեան զգացումը ուժեղ արտայայտութիւնն է իր նուիրումին եւ յարգանքին՝ իր սփիւռքահայու առօրեայ կեանքին հանդէպ:

«*Ես հպարտ եմ կատարածներովս եւ միաժամանակ խոնարհ եմ, որովհետեւ այն ինչ որ ես կատարեցի անապատի մը եւ կամ երկիր մոլորակի ծովեզրերու մէկ աւազահատիկը հազիւ ներկայացնէ*»:

Ոճային տեսանկիւնէ, գրութիւնը պարզ է՝ հեռու պաճուճանքէ, եւ առաջնահերթութիւն կու տայ անկեղծութեան: Անկեղծութեան խոր զգացումը յստակ կերպով կ'արտայայտուի ընտանիքի անդամներուն կապուած յուշերուն մէջ՝ մանաւանդ հօր վերջին պատմութիւններուն եւ մեծ մօր քնանալէն առաջ ըսած խօսքերուն մէջ, որոնք ներկայացուած են նրբօրէն եւ յարգալից մօտեցումով:

«*Ես կը յիշեմ մեծ մայրիկս, երբ մեզի կը դնէր մեր անկողիններուն մէջ, մեզի կը պատմէր Ուրֆայի յայտնի «Ախթար Պուտարիկի» առասպելական հեքիաթը: Կը յիշեմ նաեւ, որ ինձմէ կը խնդրէր իր կռնակի ոսկորներուն վրայ քալել..*»:

Բոլատեանի անկեղծ ոճը եւ երանգը ընթերցողը կը հրաւիրէ իր անձնական աշխարհը՝ միաժամանակ նրբօրէն նկարագրելով բազմազան վայրերէ տեղահանուած հայերու հաւաքական փորձառութիւնը:

«*Գուցէ նամակներս քիչ մը անսովոր կը համարէք, բայց այդ ես եմ. իմ տեսակէտներն ու իմ կարծիքը*»:

Ինքնակենսագրականը կը ծառայէ նաեւ որպէս հասարակական-պատմական վաւերաթուղթ մը 20-րդ դարու իրադարձութիւններուն՝ Հայոց ցեղասպանութեան, ցեղասպանութիւնէն յետոյ գաղթերու, 1988-ի երկրաշարժին, Ղարաբաղեան շարժումին եւ Հայաստանի 1991-ի անկախութեան: Այս առումով, հեղինակին կեանքը կը դառնայ ոսպնեակ մը, որով կ'ուրուագծուին Սփիւռքի հիմնական թեմաները՝ տառապանք, գոյատեւում, յիշողութիւն, ծառայութիւն եւ ինքնութեան պահպանում:

«*Մայրս՝ Զարուհի Սայեանը, ծնած է 21 ապրիլ 1911-ին, Թուրքիոյ Ատանա քաղաքը: Մենք չենք գիտեր իր Եգիպտոս գալու ստոյգ թուականը, վստահօրէն 1915-էն առաջ, եւ ան փրկուած է ցեղասպանութեան արհաւիրքէն*»:

«*Մօրս քեռին՝ Կիրակոս Ուրֆալեանը կ'ամուսնանայ Սրբուհի Նաքաշեանի հետ: Հոս պէտք է նշեմ, որ Կեսարիայէն փախած, ցեղասպանութեան սարսափներէն փրկուած, Նաքաշեաններու ընտանիքը թաքնուած է Ռաքքայի նշանաւոր մուհաֆեզին տունը*»:

«*Մենք Եգիպտոս ծգեցինք 16 հոկտեմբերին, մէկ շաբաթ մնացինք Աթէնք, մօրս զարմուհի Վիքթորիա Սայեանի տունը: Մայրս իր զարմուհին չէր տեսած այն օրէն, երբ անոնք փախած էին Թուրքիայէն՝ ցեղասպանութեան վայրագութիւններէն առաջ*»:

Յուշագրութիւնը ունի արխիւային բնոյթ, որ կը ներառէ նամակներ, լուսանկարներ, յօդուածներ եւ թերթերու , ինչպէս նաեւ 1960-ական թուականներու Թորոնթոյի հայկական համայնքի լուսանկարային պատմութիւնը, որ զայն կը վերածէ վաւերագրական կարեւոր վկայութեան մը:

Իր մանկութեան, պատանեկութեան եւ երիտասարդութեան տարիներուն մասին մանրամասն յիշատակները՝ 20-րդ դարու կէսերու Գահիրէի մէջ, կը բացայայտեն ինքնութեան, համայնքային կապերու եւ տոկունութեան նրբազգաց առնչութիւնները՝ մանաւանդ սփիւռքահայ իրականութեան շրջագիծին մէջ:

«*Բացման արարողութեան օրը ես ներկայ էի: Առաջին յարկին վրայ կը գտնուէին գլխաւոր գրասենեակները եւ «Յուսաբեր» թերթի խմբագրատունը»: «...Հսկայական Փալանճեան գրադարանը, որ ունէր հազարաւոր գիրքեր*»:

«*1965-ին դարձայ ՀՅԴաշնակցութեան անդամ, կնքահայրս բժիշկ Բաբգէն Փափազեանն էր, որ այդ ժամանակ ՀՅԴ Բիւրոյի անդամ էր եւ պատահաբար կը գտնուէր Եգիպտոս*»:

«Նեղոսէն մինչեւ Օնթարիօ լիճ» գիրքը աւելին է, քան անհատական յուշագրութիւն մը: Ան անկեղծ վկայութիւն մըն է Սփիւռքի տոկունութեան, ինչպէս նաեւ՝ ցիրուցան ու տեղահանուած, բայց ինքնութիւնը պահպանած ժողովուրդի մը պատմական ուղիին: Այս տեսանկիւնէն, գիրքը արժանի է թէ՛ ակադեմական ուշադրութեան եւ թէ՛ համայնքային գնահատանքի:

«*1966-ի սկիզբը, երբ մենք գիշերեցինք Ամսթերտամ՝ Գանատա մեկնելու ճամբուն վրայ, ես առաջին անգամ ըլլալով հանդիպեցայ թուրքերու, հիւրանոցի նախասրահին մէջ: Այս հանդիպումին մանրամասնութիւնները, զորս կը գտնէք այս գիրքին մէջ, լոյս տեսած են Թորոնթոյի Հայ երիտասարդական դաշնակցութեան Սիմոն Զաւարեան մասնաճիւղի «Արձագանգ» թերթի 1974-ի ապրիլեան թիւին մէջ*»:

«*...շէնք ունենալու եւ զայն մեր «Տուն» եւ հայ համայնքի կեդրոն կոչելու գաղափարը կեանքի երազանքն էր մեծ տեսլական ունեցող՝ «The Georgetown boys» -ի հայ որբերէն՝ Գուրգէն (Քըրք) Մակարեանի, որուն Գանատա բերած էին 1923-ին*»:

«*Այլ նշանաւոր հայերու կողքին, ընկ. Գուրգէնը կարեւոր դեր խաղցաւ «Avenue Road եւ Dupont Street» փողոցներուն անկիւնը գտնուող «ACC» շէնքը գնելու գործին մէջ*»:

«*Այդ շէնքին մէջ էր, որ ես մասնակցեցայ Հայ Երիտասարդաց Դաշնակցութեան առաջին ժողովին...: Այդ շէնքը դարձաւ հայ համայնքի կեդրոնը 1967-ի աշնան»: «Ես չեմ կրնար մոռնալ այդ գիշերը. բոլորին աչքերուն ուրախութեան արցունքները, յատկապէս մեր սիրելի ընկեր Գուրգէնը*»:

«*Տիւփոն փողոցին վրայ գտնուող Հայ կեդրոնը կը ներառէր 1969-էն ի վեր եղած է ՀՅԴ-ի, ՀՕՄ-ի, ՀԵԴ-ի եւ Համազգայինի տեղական մասնաճիւղերու, ինչպէս նաեւ՝ Թորոնթոյի ՀՄԸՄ-ի սկաուտներուն եւ մարզական կազմակերպութեան գրասենեակները*»:

Յուշագրութեան մէջ Տէտէ Նալճեանի ներկայութիւնը կը խորհրդանշէ ընտանեկան սէրը եւ մշակութային յարատեւութիւնը: Այն փաստը որ Նալճեան ունէր զօրավար Անդրանիկի շնորհակալական նամակը, կ'ընդգծէ անձնական եւ պատմական խորքը՝ միաժամանակ կապ ստեղծելով մէկ ընտանիքի պատմութեան եւ ցիրուցան ժողովուրդի մը հաւաքական ժառանգութեան միջեւ:

«*Տէտէ Նալճեանի քով կար զօր. Անդրանիկի ստորագրութեամբ նամակ մը, ուր ան իր շնորհակալութիւնն ու երախտագիտութիւնը կը յայտնէր 1920-ականներու սկիզբը Գահիրէի մէջ իրեն մատուցուած բժշկական ծառայութիւններուն համար*»:

Բոլատեանի Գանատա տեղափոխութիւնը եւ հոն սկսած նոր կեանքի պատմութիւնը շարունակութիւնն է այն այն բոլորին, որ ինք կը կատարէր Եգիպտոսի մէջ:

«*Նոր աշխարհ ժամանած էի՝ նոր կենսակերպով, նոր սովորութիւններով, բայց անցումը այդքան ալ դժուար չէր. կը թուէր կարծես շարունակութիւնը ըլլալ այն բոլորին, զոր ես անցեալին կը կատարէի*»:

Այս արտայայտութիւնը նրբօրէն կը ցոլացնէ մշակութային կայունութեան թեման. մինչ աշխարհագրութիւնները կը փոխուին, ինքնութիւնը եւ նպատակը կը մնան անփոփոխ:

Բոլատեան կը պատմէ իր գործուն մասնակցութեան մասին՝ ՀՅԴ-ի, ՀՕՄ-ի, ՀԵԴ-ի եւ Համազգայինի տեղական մասնաճիւղերու, ինչպէս նաեւ՝ Թորոնթոյի ՀՄԸՄ-ի սկաուտներուն եւ մարզական կազմակերպութիւններուն մէջ՝ ընդգծելով իր ներդրումը ՀՄԸՄ Թորոնթոյի սկաուտական բաժանմունքի հիմնադրութեան, շրջանային ժողովներու, ներկայացումներու եւ երիտասարդական ձեռնարկներու: Այս մասնակցութիւնը նկարագրուած է ոչ թէ պարծենկոտութեամբ, այլ գոհունակութեամբ եւ ծառայութեան հանդէպ նուիրուածութեան լուռ զգացումով: **Անոր համեստ, բայց անդրդուելի նուիրումը կ'ամրապնդէ յուշագրութեան կեդրոնական պատգամը, թէ ինքնութիւնը կարելի է պահպանել ոչ թէ անընդհատ յիշատակումովը անցեալին, այլ գործուն մասնակցութեամբ ներկայի մէջ**:

Բոլատեանի յուշալպոմներն ու լուսանկարչական օրագրութիւնները կը յիշեցնեն ընթերցողին, որ մշակոյթի ինքնահաստատ գոյատեւումը նաեւ կախում ունի պատմութիւններու, դէպքերու եւ անձերու արխիւային պահպանումէ՝ առաքելութիւն մը, որ Բոլատեանի յուշագրութիւնը ինքնին կ'իրագործէ:

«*Մասնակցած եմ ներկայացումներու եւ այլ միջոցառումներու: Հպարտութեամբ եւ ամենայն համեստութեամբ եղած եմ Թորոնթոյի ՀՄԸՄ-ի խումբերու հիմնադիր եւ սկաուտական բաժնի անդամներէն մէկը: Եղած եմ նաեւ 1970-ին Թորոնթոյի մէջ կայացած ՀՄԸՄ-ի 37-րդ ընդհանուր ժողովը կազմակերպողներէն մէկը: Դուք կը գտնէք քանի մը լուսանկար այս ձեռնարկներէն, ինչպէս նաեւ երկու յուշալպոմ, որոնք լուսանկարչական յիշատակելի պատմութիւն մը կը ներկայացնեն Թորոնթոհայ համայնքի՝ 1960-ականներուն եւ հետագայ տարիներուն կազմակերպած քանի մը ձեռնարկներուն մասին*»:

Բոլատեանի յուշագրութիւնը նաեւ կ'ընդգծէ իր նուիրումը Հայ դատին, որ կը ներառէ գանատական լրատուամիջոցներու եւ քաղաքական գործիչներու հետ համագործակցութիւնը, մասնաւորապէս՝ Հայոց ցեղասպանութեան պատմական ճշմարտութեան եւ Արցախի հակամարտութեան շուրջ: Խմբագիրներուն նամակներ գրելով, քաղաքական գործիչներու հետ կապեր հաստատելով եւ տեղական մամուլին հետ յարաբերութիւններ զարգացնելով:

«*16 Յունուար 1987-ին, գրեցի Մոնրէալի «Gazette» թերթի խմբագրին՝ ամէն օր Գանատա ժամանող թուրք, այսպէս կոչուած «գաղթականներու» հոսքին մասին, որոնք 13 թռիչքներով ամէն օր կը ժամանէին Գանատա: Վստահ էի, որ այս նամակը նոյնպէս պիտի մերժուէր, ինչպէս նախորդ քանի մը նամակներուն մեծ մասը: Բայց, ի զարմանս, ան հրապարակուեցաւ 29 Յունուար 1987-ին: Այս նամակը եւ այլ նամակագրութիւններ կան այս գիրքին մէջ*»:

Բոլատեանի ներգրաւուածութիւնը գանատական քաղաքական կեանքին մէջ եւս նշանակալի է: Տեղական մակարդակով կազմակերպչական աշխատանքներու մասնակցութենէն անդին, ան դարձած է ազգային շահերու բանբեր մը, որ անուղղակիօրէն կրնայ ազդել քաղաքականութեան վրայ: Այս ընթացքը վկայութիւն մըն է իր հետեւողական ներգրաւուածութեան:

«*Ընտանեկան պարտաւորութիւններուս պատճառով ես չկրցայ միանալ Հայ դատին, եւ ինքզինքս գտայ Հայաստանի եւ գանատական մամուլի, ինչպէս նաեւ գանատացի քաղաքական անձնաւորութիւններու ուղղութեամբ քարոզչական արշաւի ձեռնարկելու աշխատանքներուն մէջ՝ դատապարտելով եւ քողազերծելով լրատուամիջոցներու եւ թրքական լոպիին կողմէ Հայոց ցեղասպանութեան պատմական իրողութիւններու հերքումներն ու խեղաթիւրումները*»:

Շարունակութիւնը տեսնել էջ 4

ՏՈՔԹ. ՎԱՐՈՒԺ ԱԼԹԸՓԱՐՄԱՔԵԱՆ...

Շարունակուած էջ 2-էն

ներուն կողքին ներկայ էին տնօրէնը եւ ուսուցչական կազմը, Ծնողաց վարչութենէն անդամներ, ինչպէս նաեւ պաշտօնական հիւրեր՝ Դամասկոսի Հայոց Թեմի առաջնորդ գերշ. Տ. Արմաշ եպս. Նալպանտեանը, ՀԲԸՄ Լիբանանի Շրջանակային յանձնաժողովի ատենադպրուհի տիկ. Սիլվա Լիպարիտեանը,

Յանձնաժողովի վարչականներ՝ ՀԲԸՄ Լիբանանի Կրթական յանձնախումբի ատենապետուհի տիկ. Արտա Եանիքեանն եւ տիար Արթօ Գունտաքճեանը, Կրթական յանձնախումբի ատենադպիր տիար Մայք Կիրիթլեանն ու վարչականուհի տիկ. Հուրի Շըխըրտըմեանը եւ այլ հիւրեր: Նախակրթարանի բաժնի պատասխանատու Տիկ. Ցոլինէ Էլմայեանի բարի գալուստի խօսքէն ետք ներկայացուեցաւ գեղարուեստական սեղմ յայտագիր մը, ապա ՀԲԸՄ-ի վարժարաններու տնօրէն տիար Արա Վասիլեան տեղեկացուց, որ տոքթ. Վարուժ Ալթըփարմաքեանի տնօրինած «Գլարա Մարկոսեան» հիմնադրամին

միջոցներով ՀԲԸՄ-ի վարժարանները օժտուած են արեւային վահանակներով բանող ելեկտրածին սարքերով, հետեւաբար լուծուած է ուժանիւթի խնդիրը եւ աշակերտները կը սորվին լուսաւոր վարժարանի մէջ: Տնօրէնը աւետեց, որ նաեւ այդ ներդրումին շնորհիւ, ՀԲԸՄ-ի վարժարանները Մայիսի սկիզբը յաջողած են տիրանալ ամերիկեան հեղինակաւոր MSA ընկերակցութեան առանց նախապայմանի ամբողջական հաւատարմագրման: Ան տոքթ. Ալթըփարմաքեանը անուանեց «Վարուժան Լուսաւորիչ» եւ ՀԲԸՄ-ի վարժարաններու մեծ ընտանիքին անունով երախտագիտութիւն յայտնեց անոր ու հիմնադրամին, ինչպէս նաեւ նախաձեռնութեան աջակցողներ՝ վարժարանի բարեկամ եւ ՀԲԸՄ Յովակիմեան-Մանուկեանի շրջանաւարտ տոքթ. Վաչէ Վասիլեանին ու ՀԵԸ-ի Կեդրոնական վարչութեան անդամ տիար Յակոբ Տանձիկեանին: Տոքթ. Ալթըփարմաքեան աշակերտներուն խրատեց շատ մեծ երազել եւ աշխատիլ իրականացնել առաւելագոյնը, իսկ ապագային չմոռնալ իրենց դպրոցը եւ անոր զօրակցիլ: Իր աջակցութեան

համար, ՀԲԸՄ Լիբանանի Շրջանակային յանձնաժողովի ատենապետ տիար Ժէրար Թիւֆէնքճեանին անունով ՀԵԸ-ի Կեդրոնական վարչութեան անդամ տիար Յակոբ Տանձիկեան տոքթ. Ալթըփարմաքեանը մեծարեց ՀԲԸՄ Լիբանանի գերագոյն՝ ոսկեզօծ Մայրիի յուշանուէրով: Առաջնորդ Սրբազանը «Պահպանիչ»ով փակեց հանդիսութիւնը, ապա ներկաները բարձրացան շէնքին տանիքը, ուր տոքթ. Ալթըփարմաքեան հատեց արեւային վահանակներով բանող սարքերուն պաշտօնական բացման ժապաւէնը:

Շրջագայութեան ընթացքին տոքթ. Ալթըփարմաքեանին յաճախ ընկերակցեցան Շիրակի թեմի առաջնորդ գերշ. Տ. Միքայէլ արք. Աջապահեանը, Դամասկոսի Հայոց թեմի առաջնորդ գերշ. Տ. Արմաշ եպս. Նալպանտեանը, ազգայիններ տիար Գրիգոր Արսլանեանն ու տէր եւ տիկ. Հրայր ու Անահիտ Տանձիկեանները, Կիւմրիի «Խաչմերուկ» կեդրոնի տնօրէնուհին ու տեղակալը, ինչպէս նաեւ Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի «Շողակաթ» հեռատեսիլի կայանին պատուիրակութիւնը, որուն նկարահանումները եւ զրոյցները աշխարհով մէկ լոյս պիտի սփռեն տասնամեակներ երկարող այս հեքիաթին վրայ. երազի սկիզբ ՀԲԸՄ-ի գրասեղաններէն, բարձունքն ի վեր խոյացում ու վերջապէս վերադարձ ՀԲԸՄ-ի վարժարաններ՝ ոգեշնչելու նոր սերունդին խոստումնալից զաւակները եւ վառ պահելու անոնց յոյսն ու լոյսը:

www.araraddaily.com

ԱԶԳԱՅԻՆ ԲՈՒԺԱՐԱՆԻ «Ա.Տ.Օ.Մ.»-Ի ՏԱՐԵԿԱՆ ՁԵՌՆԱՐԿԸ «COUNTRY LODGE»-Ի ՄԷՋ

Ազունիէի Հայ Ազգային բուժարանի Տիկնանց օժանդակ մարմինի՝ «Ա.Տ.Օ.Մ.»-ի կազմակերպած տարեկան ձեռնարկը տեղի ունեցաւ Հինգշաբթի, 15 Մայիս 2025-ի կէսօրէն առաջ ժամը 11:30-ին, Պսալիմի «Country Lodge»-ի մէջ, հովանաւորութեամբ բուժարանի խնամակալութեան, նախագահութեամբ տիկ. Ալիս Պօղոսեանի եւ ներկայութեամբ քոյր տիկնանց յանձնախումբերու ներկայացուցիչներու եւ շուրջ 120 ներկաներու:

Լիբանանի եւ Հայաստանի քայլերգներու ունկնդրութենէն ետք, յանձնախումբի ատենապետուհի Թալին Լախեան մայրերու նուիրուած բանաստեղծութեամբ կատարեց ձեռնարկի բացումը: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց օրուայ նախագահին, հիւրերուն եւ բոլոր ներկաներուն իրենց աջակցութեան համար: Ապա հրաւիրեց խնամակալութեան ներկայացուցիչ տիկ. Սօսի Փոլատեանը իր խօսքը փոխանցելու: Ան յիշեցուց խնամակալութեան կատարած իրագործումները վերջին երեք տարուան ընթացքին, ինչպէս՝ մատուռի նորոգութիւն, արեւային վահանակներու զետեղում, պտղատու ծառերու յաւելեալ հոգատարութիւն: Ան դրուատեց նաեւ «Ա.Տ.Օ.Մ.»-ի կողմէ կատարուած ընթացիկ տարուայ աշխատանքները, ինչպէս՝ կրօնական ու ազգային տօներուն առիթներով պատսպարեալներուն համար ստեղծուած հաճելի պահերը, գրադարանի մը ստեղծումը եւ հիւրերու համար վարձու տրուելիք սենեակի մը կահաւորումը: Ան յայտնեց թէ օրուայ ձեռնարկին հասոյթը պիտի յատկացուի փոքր van-ի մը գնման:

Ձեռնարկի նախագահ տիկ. Ալիս Պօղոսեան խօսք առնելով արտայայտեց իր խոր զգացումները, նախ իր ներկայութեան համար իբր օրուայ նախագահ: Ապա անդրադարձաւ իր մէջ յուշերուն, հօրը՝ Ցոլակ Թիւթէլեանի առնչութեամբ, որ երկար տարիներ եղած է բուժարանի խնամակալութեան ատենապետ: Տիկ. Պօղոսեան շեշտեց թէ իր կապը բուժարանի պատսպարեալներուն հետ շատ խոր է:

Խնամակալութեան ներկայացուցիչները յուշանուէրով եւ ծաղկեփունջով պատուեցին օրուայ նախագահուհին:

Այնուհետեւ տեղի ունեցաւ տեսերիզի ցուցադրութիւն, որ ընդգրկեց խնամակալութեան եւ «Ա.Տ.Օ.Մ.»-ի իրագործած ծրագրերը, նկարներով եւ բացատրութիւններով: Անմիջապէս ետք, ասմունքով ելոյթ ունեցաւ Թալին Լախեան՝ «Մօր ձեռքերը» բանաստեղծութեամբ:

Որմէ ետք, խնամակալութեան անունով, երիցուհի Մարիա Պագալեան անդրադարձաւ թէ ինչպիսի դժուարին պայմաններու մէջ Ազգային բուժարանը կանգուն կը պահուի, համատեղ ջանքերով Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան, Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ համախմբումին եւ խնամակալութեան: Ան դրուատեց Տիկնանց օժանդակ մարմինին ցարդ կատարած իրագործումները: Տեղեկացուց նաեւ նորակազմ երիտասարդական յանձնախումբին իրականացուցած առաջին ծրագիրը՝ «projector»-ի մը գնումը, որ հաճելի պահեր պիտի պարգեւէ պատսպարեալներուն:

Տիկ. Պագալեան օրուան պատշաճ աղօթքով փակեց իր խօսքը:

Ապա ներկաները հրաւիրուեցան ճաշակելու համադամ ճաշերը: Պահը եղաւ իսկական հայկական մշակոյթի վայելքի պահ մը, յանձին երիտասարդներէ բաղկացած «Հեքիաթ» խումբին, որոնք մեկնաբանեցին սիրուած ժողովրդային եւ ազգագրական երգեր իրենց անզուգական ձայնով ու նուագակցութեամբ:

Այնուհետեւ կատարուեցաւ վիճակաձգութիւն, Յունուար-Փետրուար 2025-ին ծախուած վիճակահանութեան, ուր բախտաւորուեցան երեք անձեր:

Ձեռնարկի վերջին բաժինով տեղի ունեցաւ օրուայ վիճակահանութեան վաճառք: Բախտաւորուեցան ներկաներ արժէքաւոր նուէրներով:

Ձեռնարկին հաղորդավարութիւնը կատարեց «Ա.Տ.Օ.Մ.»-ի յանձնախումբի անդամ՝ Լենա Երէցեան:

Ներկաները, խանդավառուած ուրախ եւ հաճելի մթնոլորտէն, կատարեցին սրտաբուխ նուիրատուութիւններ:

Ներկաները հիացմունքով արտայայտուեցան սրահի եւ սեղաններու ներդաշնակ յարդարանքներուն նկատմամբ: Անոնք մեկնեցան, տոգորուած զուտ հայկական մշակոյթով ու գոհունակութեամբ, վստահ ըլլալով թէ իրենց լուման ի սպաս բերին, սատար հանդիսանալով լիբանանահայ կեանքի կարեւոր մէկ կառոյցին՝ Ազունիէի Հայ Ազգային բուժարանին:

ՀԱՅՐԵՆԻ ՊԱՐՈՒՍՈՅՑ ԱՍԱՏՈՒՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ Ն.Ս.Մ.Մ. «ԱՐԵԳ» ՊԱՐԱԽՈՒՄԲԻՆ ՂԵԿԸ

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան վարչութիւնը մեծ ուրախութեամբ կը ծանուցէ, թէ հայրենիքէն Պէյրութ ժամանած է վաստակաշատ պարուսոյց՝ Հայաստանի Պարի Պետական Անսամպլի նախկին գլխաւոր պարուսոյց պարոն Ասատուր Կարապետեանը: Վաստակաշատ պարուսոյցը շուտով պիտի սկսի իր աշխատանքը Ն.Ս.Մ.Մ. պարախումբին հետ՝ ներշնչելով եւ առաջնորդելով երիտասարդ սերունդը հայ պարարուեստին մէջ:

Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան պարախումբի շրջանակին մէջ պարոն Կարապետեանի ներկայութիւնը յատուկ նշանակութիւն ունի: Ան պիտի ստեղծէ նոր աշխուժութիւն եւ խորացում՝ թէ՛ արուեստագիտական, թէ՛ դաստիարակչական իմաստով:

Խումբի անդամներուն համար անկասկած բախտաւորութիւն մըն է աշխատիլ նման վարպետի առաջնորդութեամբ:

Ծնողներն ու հայկական պարարուեստով հետաքրքրուողները յաւելեալ մանրամասնութեանց համար կրնան կապ հաստատել 70/265 829 հեռաձայնի թիւով, կամ հետեւիլ Ն.Ս.Մ.Մ.-ի Ֆէյսպուքի պաշտօնական էջին ու «Արարատ» օրաթերթին:

Ն.Ս.Մ.Մ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

«ՆԵՂՈՍԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՕՆԹԱՐԻՕ ԼԻՃ»...

Շարունակուած էջ 3-էն

«1990-ականներուն կարճ ժամանակ մը եղած եմ Սէն Լորէն շրջանի Ազատական կուսակցութեան դաշնակցային երեսփոխան հանգուցեալ տիկ. Շըրլի Մահիուի գործադիր խորհուրդի անդամներէն մէկը (ոչ ընտրովի պաշտօն): Ան շատ լաւ բարեկամ էր Մոնրէալի հայ համայնքին»:

Բոլատեանի ողջ կեանքին նուիրուածութիւնը ճշմարտութեան, արդարատութեան եւ սփիւռքահայ ինքնութեան պաշտպանութեան համոզիչ վկայութիւնն է գանատական հասարակութեան բազմամշակութային բնոյթին: Անոր կեանքը Մոնրէալի մէջ կը ծառայէ օրպէս օրինակ քաղաքացիական ներգրաւուածութեան, որ կը հիմնուի յիշողութեան, պատասխանատուութեան եւ պատմական ճանաչումի անխոնջ ձգտումին վրայ: Անոր զգօն հետեւողականութիւնը կը հաստատէ յուշագրութեան հիմնական պատգամը. **գործուն քաղաքականութեան ջատագովութիւնը պաշտօն չէ, այլ կեանքի ձեւ, որմով մարդ կ'ապրի**:

«Թէեւ ես 1994-ին, հրաժարեցայ Դաշնակցութենէն, սակայն տակաւին մօտէն կը հետեւիմ կուսակցութեան եւ հայ դատի յանձնախումբերու գործունէութեան ամբողջ աշխարհի մէջ, եւ թէեւ ներկայիս հազուադէպօրէն, բայց ի պահանջել հարկին եւ այնքան ատեն որ դեռ ֆիզիքապէս ի վիճակի եմ, կը շարունակեմ լայն հանրութեան եւ ընկերային ցանցերու ճամբով ներկայացնել կարծիքս հայկական հարցերու առնչութեամբ»:

ԳՈՐԾԻ ԱՌԻԹ

Հայ աւետարանական գոլէճը (Հայկազեան համալսարանին կից) աշխատանքի կը հրաւիրէ աշակերտ հաւաքագրողներ (recruiters), որոնք

- Ունին համոզիչ լեզու
- Դիւրահաղորդ եւ ընկերային են
- Կը տիրապետեն կազմակերպչական հմտութիւններու

Հետաքրքրուողներ կրնան իրենց CV-ն ղրկել principal@aecbeirut.edu.lb հասցէին: Նպատակայարմար նկատուած թեկնածուներուն ժամադրութիւն պիտի տրուի տնօրէնութեան հետ տեսակցութեան համար:

ԵՂԱՆԱԿԸ ԱՅՍՕՐ

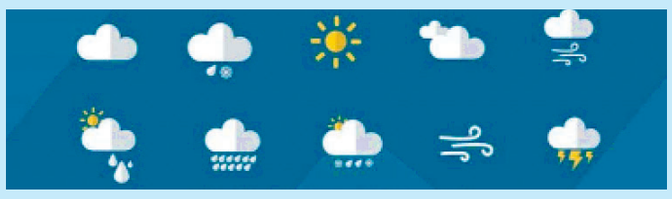

Պէյրութ (արեւոտ)
Ցերեկը 25՝/21՝ գիշերը՝ 65% տամուկ

Երեւան (Մասամբ ամպամած)
Ցերեկը 24՝/14՝ գիշերը՝ 35% տամուկ

Հալէպ (արեւոտ)
Ցերեկը 31՝/20՝ գիշերը՝ 34% տամուկ

Դամասկոս (արեւոտ)
Ցերեկը 28՝/15՝ գիշերը՝ 30% տամուկ

Տուպայ (արեւոտ)
Ցերեկը 38՝/29՝ գիշերը՝ 45% տամուկ

Լոս Անճելըս (Ընդհ. ամպոտ)
Ցերեկը 23՝/16 գիշերը՝ 61% տամուկ

Սիտնի – վաղը (Մասամբ ամպամած)
Ցերեկը 14՝/8՝ գիշերը՝ 64% տամուկ

Մոնթեվիտէօ – վաղը (ամպոտ)
Ցերեկը 16՝/10՝ գիշերը՝ 79% տամուկ

ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ ԱՅՍՕՐ

3 Յունիս 2025: Տարուան 154-րդ օրն է:
2025-ի աւարտին կը մնայ 211 օր:

Դէպքեր-տօներ

1539 - Ֆլորիտան կը յայտարարուի իբրեւ սպանական տիրոյթ: Սպանացի Հերնանտօ Տը Սոտոյի արշաւանքէն ետք, Սպանիան իր դիրքերը կ'ամրապնդէ Հիւսիսային Ամերիկայի հարաւ-արեւելքը եւ Ֆլորիտան կ'ընդգրկէ իր գաղութներու ցուցակին վրայ:

1892 - Ճոն Հոլտինկ կը հիմնէ «Լիվըրփուլ» ֆութպոլային ակումբը: Քրիքէթի Anfield մարզադաշտին շուրջ ծագած վէճերու պատճառով, Ճոն Հոլտինկ կը բաժնուի «Էվըրթըն» ակումբէն ու կը ստեղծէ նոր՝ «Լիվըրփուլ» անունով ակումբը:

Աւստրալիա – Մապոյի Օր (Mabo Day), այս օրը կը նշուի ի պատիւ Էտտի Մապոյի՝ ապորճին ազգաբնակչութեան իրաւունքներու պաշտպան, որուն իրաւական պայքարը գլխաւոր դեր խաղցաւ տեղաբնիկներու հողային իրաւունքը ճանչնալու հարցին մէջ:

Ուկանտա – Նահատակներու օր, տօնը կը նշէ այն ուկանտացի քրիստոնէաներուն յիշատակը, որոնք 1885–1887 թուականներուն գլխատուեցան կամ ողջակիզուեցան՝ իրենց հաւատքին հանդէպ անդրդուելի մնալու համար:

Ծնունդներ

1837 – Պերճ Պռոշեան, հայ վիպասան եւ ուսուցիչ: Գրեց գեղջկական կեանքին նուիրուած գործեր:

1911 – Ալեքսանտր Արաքսմանեան, հայ արձակագիր, թատերագիր ու թարգմանիչ:

1933 – Յովհաննէս Յովհաննիսեան, սովետահայ բժիշկ եւ ակադեմիկոս:

1936 – Հենրիկ Յովհաննիսեան, հայ արուեստաբան եւ մշակութային գործիչ:

1925 – Թոնի Քըրթըս, ամերիկացի նշանաւոր դերասան: Ծնած է Նիւ Եորքի մէջ՝ Պերնարտ Շուարց անունով:

1986 – Ռաֆայէլ Նատալ, սպանացի աշխարհահռչակ թենիսիստ:

1929 - Կարլէն Լեւոնի Դալլաքեան (1929–2008), գրականագէտ, թարգմանիչ եւ պետական գործիչ:

1955 - Տաթեւիկ Նորայրի Յովհաննիսեան, Հռչակաւոր հայ ճազային երգչուհի:

Մահեր

2021 - Թորոս Խաչերի Թորանեան, հալէպահայ գրող, արձակագիր, հրապարակախօս եւ բժիշկ:

1919 – Սմբատ Գաբրիէլեան, բանաստէր, բժիշկ եւ հասարակական գործիչ:

1989 – Այաթոլլա Ռուհոլլա Խոմէյնի, Իրանի հոգեւոր առաջնորդ եւ իսլամական յեղափոխութեան ղեկավարը:

1994 – Աբէլ Սիմոնեան, հայ պատմաբան, պատմական գիտութիւններու դոկտոր:

1891 – Պետրոս Ադամեան, դերասան, բանաստեղծ ու նկարիչ:

2001 – Ժաք Գէորգեան, ամերիկահայ բժիշկ, գրող եւ քննադատ: Օգնած էր մահացու հիւանդներու կամաւոր մահացման:

1962 - Մարուն Ապպուտ, լիբանանցի նշանաւոր գրագէտ, բանաստեղծ, լրագրող եւ գրականագէտ:

2016 - Մոհամմատ Ալի, ծնունդով Քասիուս Քլէյ կրտսեր: Ան կը նկատուի աշխարհի մեծագոյն բռնցքամարտիկներէն:

ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Տխրունի Ուսանողական Երիտասարդական Միութեան երկու անդամուհիներ՝ **Ծովակ Քէօշկէրեան** եւ **Սելլա Աւագեան** յաջողութեամբ եւ Պատուոյ յիշատակութեամբ վկայուած են Պէյրութի Հայկազեան Համալսարանի «Social & Behavioral Sciences» բաժինէն:

Այս ուրախ առիթով, **Տ.Ու.Ե. Միութեան վարչութիւնը** ջերմօրէն կը շնորհաւորէ վկայեալ ընկերուհիները, անոնց ծնողքն ու հարազատները:

ARARAD DAILY NEWSPAPER
Tel.-Fax: 01-565599 | P.O.Box: 175275 Mar Mikhael
Beirut | Lebanon | www.araraddaily.com
email: araradoratert@gmail.com
ارارات جريدة سياسية يومية أرمنية
تصدر عن شركة ماسيس للصحافة والنشر (ش.م.م.)